



# รายงานการวิจัย

การประเมินผลกระทบของวิกฤตการณ์น้ำท่วมที่มีต่อสวนไม้ผล  
ในจังหวัดสงขลา

โดย

สายัณห์ สดุดี

สุภาณี ชนะวีรวรรณ

พรพิมล พวงแก้ว

จักรกฤษณ์ หมั่นวิชา

ธวัชชัย เหลืองอร่าม

เล่ม ๐

เลขหมู่	5๕๖4 3๕1 2๖24
Bib Key	21345๙

ภาควิชาพืชศาสตร์

คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

พ.ศ. 2544

## บทคัดย่อ

สืบเนื่องจากการเกิดอุทกภัยที่จังหวัดสงขลาในเดือนพฤศจิกายน 2543 ได้ส่งผลกระทบต่อพื้นที่การเกษตร ทำให้เกิดความเสียหายในบริเวณกว้างต่อพื้นที่ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น จึงได้ทำการศึกษาผลกระทบจากการประเมินมูลค่าความเสียหายที่มีต่อสวนไม้ผลภายหลังการเกิดอุทกภัย โดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจและการสัมภาษณ์เกษตรกรในอำเภอหาดใหญ่ อำเภอ นาทม่อม และอำเภอสะเดา พบว่าพื้นที่ที่มีความเสี่ยงของระยะเวลาในการเกิดการเกิดน้ำท่วมขังมากจะมีผลกระทบต่อต้นไม้ผลมาก คือ ต้นไม้ผลจะมีอาการทรุดโทรมมาก ลักษณะของการเกิดน้ำท่วมในสวนไม้ผลดังนี้ คือ 1) น้ำท่วมแบบไหลผ่าน โดยไม่ขังในพื้นที่ 2) น้ำท่วมขังเป็นเวลาน้อยกว่า 7 วัน ซึ่งมีระดับน้ำไม่เกิน 1 เมตร และ 3) น้ำท่วมขังเกิน 7 วัน ระดับน้ำประมาณ 1-2 เมตร ลักษณะความเสียหายที่เกิดกับสวนไม้ผลของเกษตรกร คือ 1) สวนไม้ผลได้รับความเสียหายทั้งหมด มักเป็นสวนไม้ผลที่มีอายุน้อยหรือเป็นพื้นที่ที่ถูกน้ำท่วมขังเป็นเวลานาน 2) สวนไม้ผลที่ได้รับ ความเสียหายปานกลาง เป็นสวนที่ต้นไม้ผลต้นใหญ่และทนต่อสภาพน้ำท่วมขังได้แต่มีอาการ ทรุดโทรมของต้น และ 3) สวนไม้ผลที่ได้รับความเสียหายบางส่วน เป็นสวนไม้ผลที่มีอายุมาก และเป็นพืชที่ทนต่อสภาพน้ำขังได้ เป็นพื้นที่ซึ่งถูกน้ำท่วมเป็นระยะเวลาสั้นๆ ลักษณะอาการของต้น ไม้ผลที่พบภายหลังจากเกิดอุทกภัย ได้แก่ 1) ต้นไม้ผลยืนตาย มักเกิดกับพืชที่ไม่ทนน้ำ 2) ต้นไม้ผล ล้ม เกิดกับพื้นที่ที่มีกระแสน้ำไหลเชี่ยว และ 3) ต้นไม้ผลมีดอกและผลร่วง และพบว่าความทนทาน ของไม้ผลต่อสภาพน้ำท่วมขังแตกต่างกัน คือ ทุเรียนมีความทนทานต่อสภาพน้ำท่วมขังน้อยที่สุด รองลงมาเป็นลองกอง เงาะ มะพร้าว ส้มโอ มังคุด และมะนาวตามลำดับ และจากการประเมินผล ทางสรีรวิทยาของพืชโดยการตรวจวัดค่าการชักนำปากใบและสภาวะของน้ำในใบไม้ผล 3 ชนิด คือ ลองกอง เงาะ และมังคุด พบว่ามีค่าลดต่ำลงมากแสดงอาการของพืชขาดน้ำในต้นพืช ซึ่งน่าจะ เกิดจากความเสียหายของส่วนราก สำหรับผลกระทบด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร พบว่ามูลค่า ความเสียหายของสวนไม้ผลซึ่งเกษตรกรต้องสูญเสียในปีที่เกิดอุทกภัยของอำเภอหาดใหญ่ อำเภอ นาทม่อม และอำเภอสะเดา เป็นมูลค่าประมาณ 9,134 43,267 และ 7,156 บาท/ไร่ ตามลำดับ ซึ่ง ยังไม่รวมการขาดรายได้ในช่วงปีที่ปลูกทดแทน นอกจากนี้พบว่าต้นไม้ผลที่ยังรอดภายหลัง จากอุทกภัยมีสภาพต้นทรุดโทรมมากและต้องได้รับการฟื้นฟูเพื่อช่วยให้ต้นไม้ผลฟื้นตัวและเจริญ เติบโตได้อย่างปกติ